

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН,
УПРАВЛІННЯ І БІЗНЕСУ
КАФЕДРА ГАЛУЗЕВОГО ПЕРЕКЛАДУ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему:

ТЕХНІЧНА ДОКУМЕНТАЦІЯ В СФЕРІ АВІАЦІЇ ЯК ТИП ТЕКСТУ: ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ

Виконав: здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти, групи 6ФП
спеціальності 035 “Філологія”
освітньо-професійної програми “Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська”
Валерій СТАНІКА

Керівник: Оксана ПОДВОЙСЬКА, к. філол. н., доцент

Хмельницький – 2024 р.

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу

Кафедра галузевого перекладу та іноземних мов

Освітній рівень другий (магістерський)

Спеціальність 035 «Філологія»

Спеціалізація 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

Освітньо-професійна програма: Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. завідувача кафедри

к. філол. н., доцент

Аеліта ЛЕБЕДЄВА

“25” січня 2024 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

Станикі Валерію Юрійовичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Технічна документація в сфері авіації як тип тексту: перекладацький аспект.
керівник роботи Подвойська Оксана Володимирівна, к. філол. н., доцент,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказами закладу вищої освіти від «19» 10 2023 року № 565-с та «25» 09 2024 року № 501-с.

2. Строк подання студентом роботи 06.12.2024 р.

3. Вихідні дані до роботи: Об'єктом дослідження виступає технічна документація в авіаційній галузі, яка включає різноманітні види текстів, такі як технічні описи, інструкції з експлуатації, посібники з обслуговування повітряних суден, регуляторні документи, що регламентують безпеку та стандарти авіаційних операцій. Ці документи є інтегральною частиною авіаційної інфраструктури і слугують для підтримки цілісності, надійності та нормативно-законодавчої відповідності авіаційної діяльності. Предметом дослідження є перекладацькі особливості технічної документації в авіації, що включають термінологічні, стилістичні та структурні аспекти текстів, які впливають на точність та адекватність перекладу

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1. Технічна документація як тип тексту. 2. Лінгвістична характеристика технічної документації в сфері авіації. 3. Стратегії перекладу технічної документації в сфері авіації.

5. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу (з точним зазначенням джерел оригінального та перекладних текстів):

1 таблиця, 5 рисунків, 1 Додаток

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада керівника/рецензента	Підпис, дата	
		завдання видано	завдання прийнято
Консультант з написання I-III розділів	Оксана ПОДВОЙСЬКА, к. філол. н., доцент	25.01.24	01.10.24
Консультант з нормоконтролю	Оксана ПОДВОЙСЬКА, к. філол. н., доцент	25.01.24	01.11.24

7. Дата видачі завдання 25.01.2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Збір та опрацювання матеріалів для формування теми та завдань дослідження	29.01.24 – 11.02.24	виконано
2.	Складання і затвердження плану роботи. Визначення методологічної бази та методів дослідження	12.02.24 – 25.02.24	виконано
3.	Робота над I розділом кваліфікаційної роботи, систематизація теоретичних джерел	26.09.24 – 15.10.24	виконано
4.	Робота над II розділом кваліфікаційної роботи. Збір фактичного (ілюстр.) матеріалу	16.10.24 – 31.10.24	виконано
5.	Робота над III розділом кваліфікаційної роботи	01.11.24 – 15.11.24	виконано
6.	Формулювання висновків за темою дослідження	16.11.24 – 19.11.24	виконано
7.	Оформлення роботи	20.11.24 – 24.11.24	виконано
8.	Надання роботи керівнику для перевірки та написання подання	25.11.24 – 01.12.24	виконано
9.	Надання роботи на рецензування	02.12.24 – 09.12.24	виконано
10.	Подання роботи для перевірки у КСПНП	10.12.24	виконано
11.	Захист роботи в ЕК	17.12.24	

Здобувач

_____ Валерій СТАНІКА
(підпис) (Ім'я та ПРИЗВИЩЕ)

Керівник роботи

_____ Оксана ПОДВОЙСЬКА
(підпис) (Ім'я та ПРИЗВИЩЕ)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
------------	---

РОЗДІЛ 1. ТЕХНІЧНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ЯК ТИП ТЕКСТУ

1.1. Визначення поняття «технічна документація»	Error! Bookmark not defined.
1.2. Види технічної документації	Error! Bookmark not defined.
1.3. Жанрово-стилістичні ознаки текстів технічної документації.....	Error! Bookmark not defined.
1.4. Загальні вимоги до перекладу технічної документації	Error! Bookmark not defined.

Висновки до розділу 1	Error! Bookmark not defined.
-----------------------------	-------------------------------------

РОЗДІЛ 2. ЛІНГВІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕХНІЧНОЇ

ДОКУМЕНТАЦІЇ В СФЕРІ АВІАЦІЇ	Error! Bookmark not defined.
2.1. Композиція досліджуваних текстів	Error! Bookmark not defined.
2.2. Графічні особливості технічної документації в сфері авіації	Error! Bookmark not defined.
2.3. Лексичні особливості текстів досліджуваної галузі ..	Error! Bookmark not defined.
2.3.1. Терміни.....	Error! Bookmark not defined.
2.3.2. Скорочення	Error! Bookmark not defined.
2.3.3. «Хибні друзі» перекладача.....	Error! Bookmark not defined.
2.4. Граматичні особливості	Error! Bookmark not defined.
Висновки до розділу 2.....	Error! Bookmark not defined.

РОЗДІЛ 3. СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ ТЕХНІЧНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

В СФЕРІ АВІАЦІЇ	Error! Bookmark not defined.
3.1. Проблематика лексичної передачі у сфері авіаційної документації	Error! Bookmark not defined.
3.1.1. Термінологічні виклики в перекладі авіаційних документів	Error! Bookmark not defined.
3.1.2. Специфіка перекладу аббревіатур та скорочень	Error! Bookmark not defined.

3.2. Особливості відтворення технічної документації на граматичному рівні	Error! Bookmark not defined.
3.2.1. Граматичні аспекти відтворення інфінітива.....	Error! Bookmark not defined.
3.2.2. Препозитивні атрибутивні словосполучення.....	Error! Bookmark not defined.
3.3. Локалізація досліджуваних текстів	Error! Bookmark not defined.
3.4. Практичні рекомендації перекладачу.....	Error! Bookmark not defined.
Висновки до розділу 3.....	Error! Bookmark not defined.
ВИСНОВКИ	Error! Bookmark not defined.
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	Error! Bookmark not defined.
ДОДАТКИ	Error! Bookmark not defined.
Додаток А.Термінологічний словник авіаційних термінів	Error!
	Bookmark not defined.
ABSTRACT.....	10

ВСТУП

Технічна документація в сфері авіації відіграє важливу роль у забезпеченні безпеки повітряних суден, ефективної експлуатації та відповідності міжнародним стандартам. Завдяки глобальному характеру авіаційної галузі, переклад такої документації стає невід'ємною частиною взаємодії між авіакомпаніями, виробниками, інженерами, пілотами та регуляторними органами різних країн. Проте переклад авіаційних текстів відрізняється від загальної практики перекладу через кілька важливих аспектів: використання специфічної термінології, різні стилістичні вимоги, культурні особливості, а також висока ціна помилки, яка може мати значні наслідки для безпеки.

Існує нагальна потреба у вивченні специфіки перекладу технічних текстів в авіаційній галузі, зокрема з акцентом на точність термінології, адекватність стилістичного оформлення та уніфікацію документів згідно з міжнародними вимогами. Недостатня увага до цих аспектів може призвести до непорозумінь і навіть до технічних збоїв, що потенційно небезпечно в контексті такої критично важливої сфери як авіація.

Теоретико-методологічне підґрунтя цього дослідження базується на комплексному аналізі наукових досягнень ряду видатних учених, які зробили значний внесок у вивчення технічної документації та її перекладу. Роботи таких дослідників, як Халіновська Л.А., Шеїн І.О., Межжеріна Г.В., Онищенко Ю.К., і Платов І.О., формують основу для розуміння структурних, лінгвістичних і соціокультурних аспектів роботи з технічними текстами.

Завдяки внеску цих науковців, в даному дослідженні були враховані різноманітні підходи до аналізу і перекладу технічної документації, що включають аналіз термінології, стилістичних та граматичних особливостей, а також адаптацію текстів з урахуванням культурних особливостей цільової аудиторії. Це підґрунтя стало основою для розробки нових методик і рекомендацій, які сприяють вдосконаленню процесу перекладу і забезпечують точність та ефективність комунікації у сфері авіації.

Актуальність дослідження визначається декількома ключовими чинниками, що підкреслюють її значущість для сучасної лінгвістики та авіаційної індустрії. По-перше, авіаційна галузь є глобалізованою та високо динамічною сферою, в якій точна передача технічної інформації є критично важливою. Надійність комунікацій у цій сфері значною мірою залежить від якості перекладеної документації, спеціально розробленої для використання у транскультурному контексті.

Технічна документація в галузі авіації характеризується використанням специфічної, часто складної термінології, що вимагає від перекладачів не тільки досконалого знання мов, на які і з яких здійснюється переклад, але й глибокого розуміння технічних деталей. Дотримання стилістичних норм і узгодження термінології на міжнародному рівні є невід'ємними аспектами цього процесу. Важливість уніфікації термінології та відповідності загальноприйнятим стандартам особливо відзначається в регламентуючих документах, таких як ІКАО, AIP, що підкреслює потребу у високоякісних перекладацьких рішеннях.

Існує певний дефіцит наукових досліджень, спрямованих на перекладацькі аспекти авіаційної документації, що ускладнює розробку ефективних підходів до її перекладу. У зв'язку з постійним зростанням вимог до якості перекладу у цій галузі, дослідження зазначеної теми є нагальним і перспективним напрямом, націленим на підвищення якості технічних перекладів, а відповідно, і на зростання загальної безпеки та ефективності авіаційних операцій в глобальному масштабі.

Метою цього дослідження є вивчення перекладацьких особливостей технічної документації в авіаційній сфері, з акцентом на структурні, термінологічні і стилістичні аспекти, а також розробка рекомендацій для покращення практики перекладу таких текстів. Дослідження направлене на визначення відповідності перекладених текстів міжнародним стандартам авіаційної документації та пошук шляхів оптимізації процесів адаптації

авіаційної термінології, що забезпечить підвищення якості та точності комунікації в цій критично важливій галузі.

Для досягнення даної мети нами були поставлені наступні **завдання**:

1. Дати визначення поняттю «технічна документація».
2. Розглянути види технічної документації.
3. З'ясувати жанрово-стилістичні ознаки текстів технічної документації.
4. Визначити згальні вимоги до перекладу технічної документації.
5. Охарактеризувати композицію досліджуваних текстів.
6. Виявити графічні особливості технічної документації в сфері авіації.
7. Охарактеризувати лексичні та граматичні особливості текстів досліджуваної галузі.
8. Розкрити проблематику лексичної передачі у сфері авіаційної документації.
9. Встановити особливості відтворення технічної документації на граматичному рівні.
10. Надати практичні рекомендації перекладачу.

Об'єктом дослідження є технічна документація в авіаційній галузі, яка включає різноманітні види текстів, такі як технічні описи, інструкції з експлуатації, посібники з обслуговування повітряних суден, регуляторні документи, що регламентують безпеку та стандарти авіаційних операцій. Ці документи є інтегральною частиною авіаційної інфраструктури і слугують для підтримки цілісності, надійності та нормативно-законодавчої відповідності авіаційної діяльності.

Предметом дослідження є перекладацькі особливості технічної документації в авіації, що включають термінологічні, стилістичні та структурні аспекти текстів, які впливають на точність та адекватність перекладу.

Матеріалом дослідження є корпус авіаційної технічної документації, включаючи технічні описи, інструкції з експлуатації, регуляторні директиви і стандарти від таких організацій, як ІКАО, AIP. До аналізу також залучено

перекладені тексти на українську мову, що дозволяє оцінити перекладацькі стратегії та їх ефективність.

Методи дослідження. У роботі використовуються кілька методів, зокрема: описовий метод – використовується для детального опису тексту, виявлення його структурних особливостей, функцій та компонентів; порівняльний аналіз – для оцінки відмінностей і спільних рис в оригінальних і перекладених текстах; дискурс-аналіз – дослідження тексту в контексті соціальних і культурних умов, щоб зрозуміти, як текст взаємодіє з читачем, як формуються значення та які потенційні впливи можуть бути.

Наукова новизна роботи полягає у систематичному підході до дослідження перекладацьких аспектів авіаційної технічної документації. Вона полягає у виявленні специфічних труднощів, з якими стикаються перекладачі, та обґрунтуванні підходів для підвищення якості перекладу, що поповнить існуючі знання у сфері авіаційної термінології.

Теоретична значущість роботи полягає в узагальненні і доповненні знань про перекладацькі стратегії стосовно авіаційної термінології та текстів, що сприятиме підвищенню теоретичного розуміння специфіки технічного перекладу в глобальному авіаційному контексті.

Практична значимість роботи полягає в розробці рекомендацій для перекладачів, які працюють з авіаційними текстами, спрямованих на покращення перекладацької практики. Це може підвищити загальний рівень безпеки та ефективності комунікацій у авіаційній галузі.

Структура роботи. Дослідження складається зі вступу, де обґрунтовується важливість і актуальність теми, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. До роботи додаються додатки, що містять термінологічні таблиці.

ABSTRACT

Aviation technical documentation plays an important role in ensuring aircraft safety, efficient operation and compliance with international standards. Due to the global nature of the aviation industry, the translation of such documentation is becoming an integral part of the interaction between airlines, manufacturers, engineers, pilots, and regulatory authorities in different countries. However, the translation of aviation texts differs from general translation practice in several important ways: the use of specific terminology, different stylistic requirements, cultural peculiarities, and the high cost of an error that can have significant safety implications.

The relevance of the study is determined by several key factors that emphasize its importance for modern linguistics and the aviation industry. Firstly, the aviation industry is a globalized and highly dynamic sphere in which the accurate transmission of technical information is critical. The reliability of communications in this area largely depends on the quality of translated documentation that is specifically designed for use in a cross-cultural context.

Technical documentation in the aviation industry is characterized by the use of specific, often complex terminology, which requires translators to have not only a thorough knowledge of the languages into and from which the translation is performed, but also a deep understanding of technical details. Adherence to stylistic norms and international terminology harmonization are integral aspects of this process. There is a certain lack of scientific research focused on the translation aspects of aviation documentation, which makes it difficult to develop effective approaches to its translation. Due to the ever-increasing requirements for translation quality in this field, research on this topic is an urgent and promising area aimed at improving the quality of technical translations, and, accordingly, increasing the overall safety and efficiency of aviation operations on a global scale.

The purpose of this study is to examine the translation features of technical documentation in the aviation sector, with a focus on structural, terminological and

stylistic aspects, and to develop recommendations for improving the practice of translating such texts. The study is aimed at determining the compliance of translated texts with international aviation documentation standards and finding ways to optimize the processes of adaptation of aviation terminology, which will improve the quality and accuracy of communication in this critical area.

To achieve this goal, we set the following **objectives**:

1. To define the concept of “technical documentation”.
2. To consider the types of technical documentation.
3. Find out the genre and stylistic features of technical documentation texts.
4. Identify the general requirements for the translation of technical documentation.
5. To characterize the composition of the studied texts.
6. Identify the graphic features of technical documentation in the field of aviation.
7. Describe the lexical and grammatical features of the texts in the field of study.
8. To analyze the problems of lexical transfer in the field of aviation documentation.
9. To study the features of reproduction of technical documentation at the grammatical level.
10. To provide practical recommendations to the translator.

The object of the study is technical documentation in the aviation industry, which includes various types of texts, such as technical descriptions, operating instructions, aircraft maintenance manuals, regulatory documents governing safety and standards of aviation operations. These documents are an integral part of the aviation infrastructure and serve to maintain the integrity, reliability, and regulatory compliance of aviation activities.

The subject of the study is the translation features of technical documentation in aviation, including terminological, stylistic and structural aspects of texts that affect the accuracy and adequacy of translation.

The scientific novelty of the work is a systematic approach to the study of translation aspects of aviation technical documentation. It consists in identifying the specific difficulties faced by translators and substantiating approaches to improving the quality of translation, which will add to the existing knowledge in the field of aviation terminology.

The theoretical significance of the work is to summarize and supplement knowledge about translation strategies for aviation terminology and texts, which will contribute to an increased theoretical understanding of the specifics of technical translation in the global aviation context.

The practical significance of the work lies in the development of recommendations for translators working with aviation texts aimed at improving translation practice. This can increase the overall level of safety and efficiency of communications in the aviation industry.

Structure of the paper. The study consists of an introduction, which substantiates the importance and relevance of the topic, three chapters, conclusions and a list of references. The paper is accompanied by appendices containing terminology tables.